Hindisaha Horumarinta Carruurnimada wuxuu ku faraxsan yahay inuu kuu keeno hagahan: **'Dariiqyada Taageerada ee Carruurta Baahiyaha Dheeraadka ah qaba'**.

Hagahan waxa uu ka dhashay baahida bulshada dhexdeeda ah ee lagu taageerayo waalidiinta iyo daryeelayaasha kuwaas oo walaac ka qaba horumarka ilmahooda. Wuxu dejiyaa waddooyin kala duwan iyo taageerooyin loo heli karo carruurta leh baahiyo dheeraad ah wuxuna keenaa macluumaadka ururo kala duwan oo kala duwan hal meel si ay uga caawiso waalidiinta iyo daryeelayaasha inay maraan waxa inta badan ah safar adag.

Waalidiinta/daryeelayaashu waxay isticmaali karaan hab raacan si ay u taageeraan marxaladaha kala duwan ee safarkooda, qaybaha kala duwanna waxay noqon doonaan kuwo ku habboon marxaladaha kala duwan ee nolosha ilmaha.

Waxaan rajeyneynaa in macluumaadka ku jira hab raacan uu ku siiyo aqoonta aad u baahan tahay si aad uga caawiso ilmahaaga inuu helo adeegyada iyo taageerada uu u baahan yahy. Waan ognahay in safarkan yahay mid aqabado badan leh, laakiin ogow inaadan kaligaa ahayn, iyo in ay jiraan taageerooyin badan oo ku yaalla bulshada dhexdeeda.

Hab raacan waxaa la isku keenay iyadoo la kaashanayo xirfadlayaal iyo ururo badan oo maxalli ah, waxaana aanu aad ugu mahadcelineynaa waqtigooda iyo dadaalkooda inta lagu guda jiray mashruucan.

Warqadan si joogto ah ayaa loo cusbooneysiiyaa; fadlan booqo boggayaga internetka si aad u hesho nooca ugu dambeeya ee la cusbooneysiiyay. Fadlan la xiriir info@cdi.ie haddii aad rabto inaad dalbato nuqullo daabacan ama aad soo jeediso wax ka beddelid.

Wixii macluumaad dheeraad ah oo ku saabsan shaqada CDI, fadlan booqo **www.cdi.ie**.

Area Based Childhood Programme | Quality Certified | TUSLA An Ghníomhaireacht um Leanaí agus an Teaghlach Child and Family Agency

Taageerooyin Waxbarasho Dheeraad ah oo loogu talagalay Carruurta Baahiyaha Waxbarasho ee Gaarka ah Leh

La Xiriir: Qabanqaabiyaha Baahiyaha Waxbarasho ee Gaarka ah (SENO). Booqo www.ncse.ie/seno-support-service si aad u hesho SENO-ga deegaankaaga.

Website: www.ncse.ie

Taageerooyinka Dugsiga Ka Hor:

Dhamaan carruurta ku nool Ireland waxay u qalmaan barnaamijka Daryeelka iyo Waxbarashada Caruurnimada Hore (ECCE) iyo Barnaamijka Qaran ee Xannaanada Caruurta (NCS). Barnaamijyadan waxay bixiyaan boosaska xannaanada carruurta oo lacag la'aan ah (ECCE) iyo/ama kuwa kharashkooda la dhimay (NCS). Eeg liiska adeegyada ka qaybqaadanaya: **www.childcare.ie**

Qaabka Helitaanka iyo Ka-qaybgelinta (AIM) ee Daryeelka iyo Waxbarashada Caruurnimada Hore: Bixiyaha adeegga dugsiga hore ee ilmahaaga ayaa codsan kara taageerooyin gaar ah iyada oo loo marayo qaabkan, tusaale ahaan, caawinaad dheeraad ah gudaha fasalka dugsiga hore, qalab khaas ah, wax ka beddel yar-yar, iyo/ama taageerooyin daweyn ah.
Eeg: **www.aim.gov.ie**

Qalab kasta oo ay carruurtu ku helaan qaabka AIM waxay la wareegi doonaan marka ay dugsiga aadaan. Haddii aysan diyaar u ahayn dugsiga, carruurta leh baahiyaha dheeraadka ah waxay codsan karaan hal sano oo dheeraad ah oo dugsiga hore ah ama shuruud Ka-dhaafitaan da'da si ay u sii wataan waxbarashada dugsiga hore. Taageerada AIM sidoo kale waa la siin doonaa inta lagu jiro sanadkan dheeraadka ah.

Carruurta qaarkood waxay sidoo kale heli karaan waxbarashada Gaarka ah ee Sanadaha Hore ee loo qoondeeyay dadka qaba ootiisimka (autism), oo ka baxsan barnaamijka ECCE haddii warbixinta ilmaha ku talisay.

Waxaa jira laba nooc oo waaweyn:

Fasallada Taageerada Hore: Kuwani badanaa waxay ku dhex yaallaan ama ku xidhan yihiin dugsi qaran.

Xarumo gaar ah oo loogu talagalay carruurta qaba Ootiisimka (autisim) kuwaas oo si gaar ah loo maalgeliyo iyadoo la adeegsanayo Deeqda Guriga Waxbarashada. Boosaska dugsiyadan xannaanada waxa loo maalgelinayaa keliya carruurta aan boos ku habboon ka heli karayn fasallada Wax-kaqabashada Hore.

Waxbarashada Guriga: Deeqaha Waxbarashada Guriga waxaa **heli kara** carruurta Ootiisimka qaba ee da'doodu u dhaxayso 2 ½ sano iyo 5 sano jir oo aan ka heli karin meelayn ku habboon xilliga hore ee nidaamka Waxbarashada Gobolka. Waaxda waxbarashadu waxay u fasaxi doontaa waxbarashada guriga carruurta aan awoodin inay helaan meel ku habboon si ilmuhu u helo taageerada hore oo uga timaada hay'ad la fasaxay, sida dugsiga barbaarinta takhasuska leh ee ootiisimka oo heshiis lacag-bixineed toos ah la leh Waaxda Waxbarashada ama Macallin/Taliye aqoon ku habboon leh oo ilmaha kula shaqayn kara gurigooda.

Carruurta la ogaaday inay ootisim qabaan waxay heli karaan 10 saacadood oo waxbarashada guriga ah usbuucii laga bilaabo da'da 2.5 sano, halka laga bilaabo da'da 3 sano la geyn doono fasal Taageerada Hore ama loo qoondeyn doono 20 saacadood oo waxbarashada guriga ah ilaa ay iskuulka ka galaan.

Carruurta qaba cudurka ootiisimka kuwaas oo dhigta xarunta dugsiga xannaanada ee maxalliga ah (ECCE) ayaa sidoo kale heli kara 5 saacadood oo waxbarashada guriga ah usbuucii. 15 saacadood oo ah xannaanada + 5 saacadood oo ah Waxbarashada Guriga = 20 saacadood oo carruurta xannaanada ee qaba cudurka ootisiimka ay xaq u leeyihiin. Wixii macluumaad dheeraad ah, la xiriir SENO-gaaga maxalliga ah. Fiiri: **www.ncse.ie/seno-support-service**

Carruurta **aragga ka naafada ah** waxay heli karaan Macallin Taageero Guriga ah oo ka socda Wasaaradda Waxbarashada. Taageeradan waa in la codsadaa wakhtiga la ogaado naafonimada. Carruurta **maqalka ka naafada ah** ayaa heli kara taageerada macallinka soo booqda ee loogu talagalay kuwa maqalkoodu naafo yahay. Taageeradan waa in la codsadaa wakhtiga la ogaado naafonimada.

Taageerada Dugsiga Hoose iyo Sare:

Helitaanka Kalkaaliyaha Baahiyaha Gaarka ah (SNA): SNA waa eray u taagan Kaaliyeyaasha Baahiyaha Gaarka ah. Waxay door muhiim ah ka qaataan caawinta macallinka taageerada ardayda leh baahiyo waxbarasho oo gaar ah kuwaas oo leh baahiyaal daryeel oo muhiim ah. Iskuulka ilmahaaga ayaa go'aamiya helitaanka SNA. Kala hadal arrintan Maamulaha iskuulka ilmahaaga.

Helitaanka Waxbarashada Gaarka ah ee Baahiyaha Khaaska ah: Tan waxaa go'aamiya iskuulka ilmahaaga. Kala hadal iskuulka ilmahaaga arrintan.

Adeegga Qaranka ee Cilmi-nafsiga Waxbarashada (NEPS): Helitaanka adeeggan waxaa go'aamiya iskuulka ilmahaaga. Kala hadal iskuulka ilmahaaga arrintan.

Qalab Caawimo: Iskuulkaaga ayaa u codsan kara qalabka farsamada caawinta ee ilmahaaga loogu talagalay in uu ku isticmaalo iskuulka (tusaale ahaan, laabtoobada, iPad-yada, qalabka maqalka). Codsiyada qalabka caawinta waa in lagu saleeyaa talo-bixin xirfadeed oo ku saabsan isticmaalka qalabkaas. Kala hadal arrintan iskuulka ilmahaaga.

Barnaamijka Xagaaga: Tani waa maalgelin loo fidiyo waalidiinta/masuuliyiinta carruurta si ay u qabsadaan macallin/SNA si ay waxbarasho ama taageero daryeel ilmaha guriga ugu siiyaan inta lagu jiro xilliga xagaaga. Dhamaan ardayda dhigata dugsiyada gaarka ah iyo fasalada gaarka ah ee dugsiyada hoose iyo sare ayaa u qalma. Qaar ka mid ah ardayda dhigata dugsiyada caadiga ah ee leh baahiyo waxbarasho oo gaar ah ayaa sidoo kale u qalma. Ka codso iskuulka ilmahaaga adiga oo buuxinaya Foomka Dalabka Deeqda.
Fiiri: **www.gov.ie/en/publication/5d15a-summer-programme/**

Gadiid ka Dugsiga: Haddii ilmahaaga uu naafo yahay oo uu dhigto fasal gaar ah ama dugsi gaar ah, SENO-ga ayaa u codsan kara diyaargarowyo gaar ah oo gaadiid ah oo loogu talagalay ilmahaaga, oo ay ku jiraan cid u geysa kana soo kaxaysa baska iyo suumanka badbaadada. Kala hadal arrintan iskuulka ilmahaaga.

Barnaamijka Qalabaynta Macquulka ah ee Imtixaanaadka Shahaadiga ah (RACE): Marka la eego barnaamijkan, ardayda naafada ah ee dugsiyada sare waxay heli karaan diyaargarowyo gaar ah inta ay ku jiraan imtixaanaadka dowladda (tusaale, farsamooyinka caawinta, helitaanka qof wax u qora, ka-reebitaanka qaybta maqalka ee imtixaanka, iwm.). Kala hadal Maamulaha Iskuulka ilmahaaga iyo/ama Kooxda Taageerada Baahiyaha Gaarka ah ee Iskuulka. Buug-yare ku saabsan taageerada iskuulka ayaa laga heli karaa bogga NCSE **www.ncse.ie/information-booklets-pamphlets-2**

Dugsiyada Gaarka ah / Fasallada iyo Isbeddellada Dugsiga (Untranslated)

La xiriir Qabanqaabiyaha Baahiyaha Waxbarashada Gaarka ah (SENO) ee deegaankaaga si aad u weydiiso meel dugsi gaar ah iyo/ama fasal gaar ah (tan waxaa ku jira fasaladda Ootiisimka oo ku yaalla dugsi caadi ah).
Fiiri **www.ncse.ie/seno-support-service** si aad u hesho SENO-ga deegaankaaga.

Fiiri **www.ncse.ie/special-classes** si aad u aragto liiska fasalada gaarka ah iyo faahfaahinta xiriirkooda.

Haddii aad dhib kala kulanto u helitaanka goob dugsiyeed ilmahaaga, la xiriir Sarkaalka Daryeelka Waxbarashada (EWO), fiiri **www.tusla.ie/services/educational-welfare-services**

Taageerooyinka Bulshada iyo Dugsiga Ka Dib:

Madadaalo Dareeme leh oo lala yeesho Saaxiibada: Hawlaha toddobaadlaha ah iyo xerooyinka fasaxyada iskuulka ee loogu talagalay carruurta leh baahiyo gaar ah oo adag iyo walaalahooda. Email: **sensoryfunwithfriends@gmail.com**.

Ciyaaro Aan Xaddidnay (Open Spectrum): Hawlaha dugsiga ka baxsan ee loogu talagalay carruurta iyo dhallinyarada qaba ASD ee Koonfurta Dublin.
www.openspectrum.ie

Goobaha Is-dhexgalka Bulshada: Hawlaha loogu talagalay shakhsiyaadka qaba ASD iyo walaalahooda. **Kala xiriir adiga oo adeegsanaya Facebook Messenger**.

Ururo bulsheedyo badan ayaa abaabula kooxo gaar ah ama waxtar leh oo loogu talagalay carruurta leh baahiyo dheeraad ah (tusaale, kooxaha waalidiinta iyo carruurta, kooxaha LEGO, barnaamijyada STEM). La xiriir Kooxda Isku-xirka **Taageerada Carruurta iyo Qoysaska ee deegaankaaga (CFSN)** si aad u ogaato waxa ka jira aaggaaga.
www.tusla.ie/get-in-touch/child-and-family-support-network-co-ordinators

Isku-duwahaga deegaankaaga ka warayso Meitheal – waa qaab taageero qaran oo ay hogaamiso Tusla. Haddii aad dareento in ilmahaagu wajahayo caqabado adag oo ay adagtahay in la xalliyo, sidoo kale aad ku dhibban tahay helitaanka taageerada lagama maarmaanka ah ee ilmahaaga lagu caawin lahaa, Meitheal ayaa laga yaabaa inay ku caawiso.

Waxaad sidoo kale arki kartaa hawlaha iyo barnaamijyada ay **Kooxda Carruurta iyo Qoysaska ka wadaan Iskaashiga Degmada Koonfurta Dublin**, ama la xiriir **Sarkaalka Waxbarashada Qoysaska** ee Iskaashiga Degmada Koonfurta Dublin.
www.sdcpartnership.ie/support-your-children-family

Maktabadaha Koonfurta Dublin waxay leeyihiin uruurin alaab carruureed oo gaar ah iyo kheyraad loogu talagalay carruurta (iyo dadka waaweyn) ee qaba dhibaatooyinka waxbarasho iyo naafonimada. Alaabadan waxa loo amaahan karaa bilaash ahaan iyada oo qayb ka ah barnaamijka Alaabta, Teknolojiyada iyo Tababarka (TTT). Ka hel maktabaddaada deegaanka bogga **www.southdublinlibraries.ie**

Sidoo kale fiiri: www.asiam.ie, www.middletownautism.com/, www.sensationalkids.ie, www.thinkingtoys.ie, www.autismassistancedogsireland.ie

Taagaare Dhaqaale

Websaydhyada: www.citizensinformation.ie, www.welfare.ie, www.revenue.ie, www.mabs.ie

Booqo: xarunta deegaanka ee INTREO, Xarunta Macluumaadka Muwaadiniinta ee deegaankaaga

La xiriir: Sarkaalka Daryeelka Bulshada (INTREO): Masuul ka ah hawlgalka maalinlaha ee Barnaamijka Kaalmada Daryeelka Dheeraadka ah, oo ay ku jiraan Lacagaha Baahiyaha Dheeraadka ah. Wixii faahfaahin dheeraad ah, fadlan eeg **www.citizensinformation.ie**.

Maareeyaha Taageerada Daryeelayaasha: wuxuu taageero siiyaa daryeelayaasha qoyska inta lagu jiro safarkooda daryeelka iyo wixii ka dambeeya iyada oo loo marayo telefoon, online, ama ballamo fool-ka-fool ah si uu u bixiyo macluumaad gaar ah, taageerooyin iyo talooyin. Si aad u hesho faahfaahinta xiriirka ee Maareeyaha Taageerada Daryeelayaasha ee deegaankaaga iyo xaruntaada deegaanka, fadlan guji halkan. Ama eeg www.familycarers.ie

Ku biir: Kooxda Facebook ee DCA Warriors fb @ DCA Warriors

Gunada Daryeelka Guriga (DCA)

Lacag bille ah oo la siiyo waalidiinta carruurta u baahan daryeel aad u ballaaran, ka badan daryeelka caadiga ah ee loo baahan yahay carruurta da'dooda ah. Waxaad codsan kartaa iyadoo aan ilmahaaga cudurka laga helin (tusaale ahaan, inta aad sugayso baaritaanka cudurka). DCA looma baaro dakhliga (taas macnaheedu waa, tusaale ahaan, waxaad heli kartaa labadaba Lacagta Daryeelaha iyo lacagaha DCA).

Wixii macluumaad dheeraad ah ee ku saabsan habka codsiga, booqo: **Domiciliary Care Allowance. Macluumaadka ka hel Gov.ie: www.gov.ie/en/service/30fac9-domiciliary-care-allowance/**

Haddii ilmahaagu uu helo DCA, markaa si toos ah ayuu ugu xaq u leeyahay kaarka caafimaadka aan loo baarin dakhliga. Ka codso halkan: **www2.hse.ie/services/schemes-allowances/medical-cards/other-types-of-medical-card/domiciliary-care-allowance/**

Gunnada Daryeelaha

Lacag todobaadle ah oo la siiyo dadka dakhligoodu hooseeyo ee daryeela qof u baahan taageero sababo la xiriira da', naafo, ama xanuun. Gunnada Daryeelaha waa mid loo fiiriyo dakhliga. Si aad u codsato, buuxi **foomka codsiga Gunnada Daryeelaha (CR1) (pdf)**. Foomkan (CR1) waxaad ka heli kartaa **Xarunta Intreo ee deegaankaaga, Xafiiska Daryeelka Bulshada,** ama Xarunta Macluumaadka Muwaadiniinta.

Gunnada Daryeelaha

Lacag todobaadle ah oo la siiyo dadka ka tagaya shaqadooda si ay u daryeelaan qof u baahan daryeel waqti-buuxa ah. Waa inaad bixisay tabarucaad PRSI oo ku filan shaqadaada si aad u hesho gunnadan. Gunnada Daryeelaha waxaad u heli kartaa wadar ahaan 104 toddobaad qof kasta oo la daryeelayo. Gunnada Daryeelaha looma eego dakhliga. Si aad u codsato, buuxi **foomka codsiga Gunnada Daryeelaha (pdf)**. Foomkan (CARB1) waxaad ka heli kartaa **Xarunta Intreo ee deegaankaaga ama Xafiiska Daryeelka Bulshada**.

Deeqda Taageerada Daryeelaha

La bixiyo hal mar sanadkii bisha Juun. Si toos ah ayaa loo bixiyaa haddii aad haysato DCA, Gunnada Daryeelaha ama Dheefta Daryeelaha.

Kaarka Booqashada Dhakhtarka Guud ee Daryeelayaasha

Haddii aad haysato Gunnada Daryeelaha ama Dheefta Daryeelaha oo buuxda ama badh ah, Dhakhtarkaaga Guud bilaasha ayaad ku booqan kartaa. Wac 0818 22 44 78 si aad codsi boostada ugu hesho.

Dakhliga cashuurta iyo dhiirigalinta.

Dheefta Cashuurta ee Carruurta Naafada ah: Faahfaahinta ka eeg **www.revenue.ie**.

Dheefta Cashuurta ee Qaraabada ku Tiirsan: Dheeftan cashuurta waxaa loogu talagalay dadka daryeela qaraabada. Faahfaahinta ka eeg **www.revenue.ie**

Dheefta Cashuurta ee Daryeelaha Guriga: Dheeftan cashuurta waxaa loogu talagalay lammaanaha is qaba ama lammaanayaasha sharciga ah halka mid ka mid ah uu guriga ka shaqeeyo isagoo daryeela qof ku tiirsan. Faahfaahinta ka eeg **www.revenue.ie**

Waxaad dalban kartaa in laguu soo celiyo canshuurta iibka (VAT) ee qalabka iyo agabka caawinta oo ay ku jiraan qalabka ICT ee loo iibsanayo maareynta naafonimada (tusaale, iPad).

Waxa kale oo aad dalban kartaa canshuur dhaaf loogu talagalay iibsashada ama isticmaalka baabuurta iyadoo loo marayo Barnaamijka Canshuur Dhaafka ee Darawalada iyo Rakaabka Naafada ah. Faahfaahinta ka eeg **www.ddai.ie**

Waxa laga yaabaa in qoysasku xaq u yeeshaan in laga dhimo canshuurta kaga waajibaysa dakhliga soo gala.

Kuwa kale

Haddii aad haysato Gunnada Daryeelaha iyo/ama lacagaha kale ee la xiriira naafonimada, waxaad sidoo kale xaq u leedahay taageerooyin dhaqaale oo kale oo ay ka mid yihiin **Xirmada Faa'iidooyinka Guriga, Tigidhka Safarka Bilaashka** ah iyo/ama **Kaarka Caafimaadka** oo kuu ogolaanaya inaad si bilaash ah u hesho adeegyada caafimaadka, daawooyinka la qoray, iyo daryeelka isbitaalka.

Deeqda Wax Ka Beddelka Guriga: Taageero dhaqaale si loogu sameeyo isbeddelo ama habeyn gurigaaga (tusaale, in laga dhigo mid kuraasta curyaanka la gelin karo, lagu daro musqul dabaqa hoose ah). Fiiri: **www.localgov.ie**

Cusbooneysiinta Tamarta oo Si Buuxda loo Maalgaliyay (markii hore loo yaqaanay Barnaamijka Guryaha Diirran): Haddii aad haysato mid ka mid ah lacagaha soo socda ee daryeelka bulshada: DCA, Gunnada Daryeelaha (oo aad la nooshahay qofka aad daryeelka u hayso), ama Gunnada Naafada (in ka badan lix bilood oo aad leedahay cunug ka yar toddobo sano jir), iyo inaad **leedahay** gurigaaga oo aad ku **nooshahay** kaas oo la dhisay ay u baahan yihiin – waxaad buuxisay saddexda shuruudood si aad ugu dalbato Barnaamijka Horumarinta Tamarta ee Si Buuxda loo Maalgaliyay. Wixii macluumaad dheeraad ah, **fiiri bogga SEAI**: **www.seai.ie/grants/home-energy-grants/fully-funded-upgrades-for-eligible-homes/**

Meelo badan ayaa bixiya gelitaan bilaash ah, ama qiimo dhimman, oo loogu talagalay daryeelayaasha leh Kaarka Xubinimada Daryeelaha Qoyska (tusaale, shineemooyinka, Tayto Park).
www.familycarers.ie

Eeg **www.financialwellbeing.ie** wixii talo ah ee ku saabsan qorshaynta maaliyadeed ee mustaqbalka carruurta leh naafonimada (oo ay ku jirto dhisidda is-aamin).

Hindisaha Horumarinta Carruurnimada

Waddooyina Taageero ee Carruurta Leh Baahiyaha Dheeraadka ah

Buug-yare loogu Talagalay Waalidiinta iyo Daryeel-bixiyayaasha

2024

www.cdi.ie

Quality Certified

“Waan ka walwalsanahay horumarka ilmahayga”

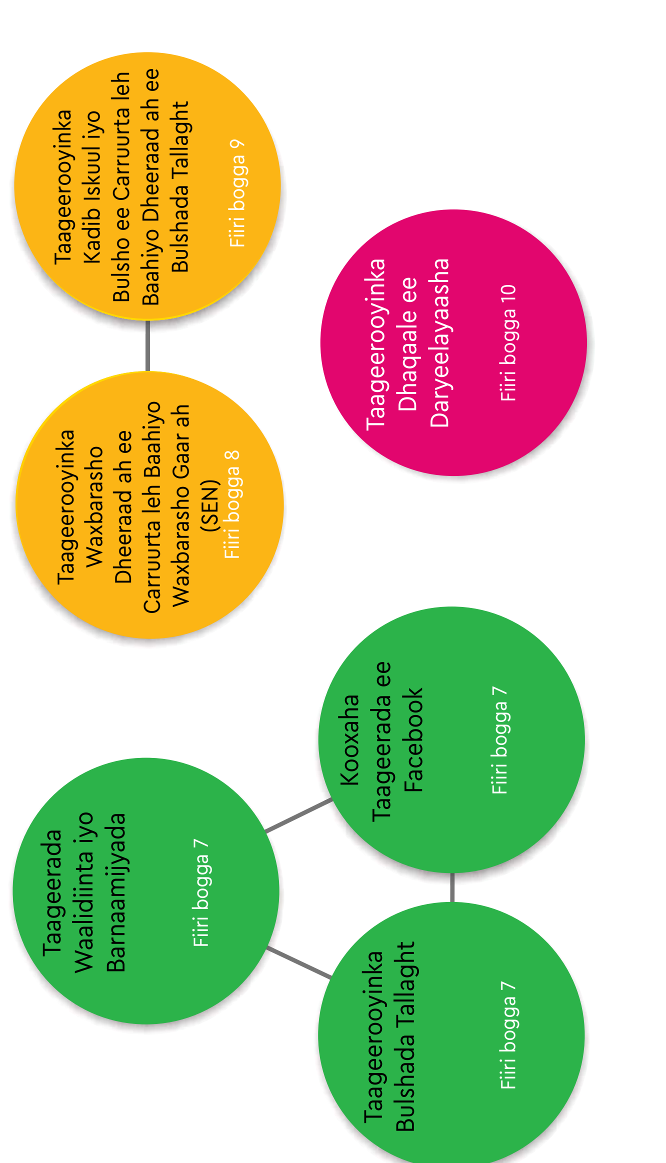

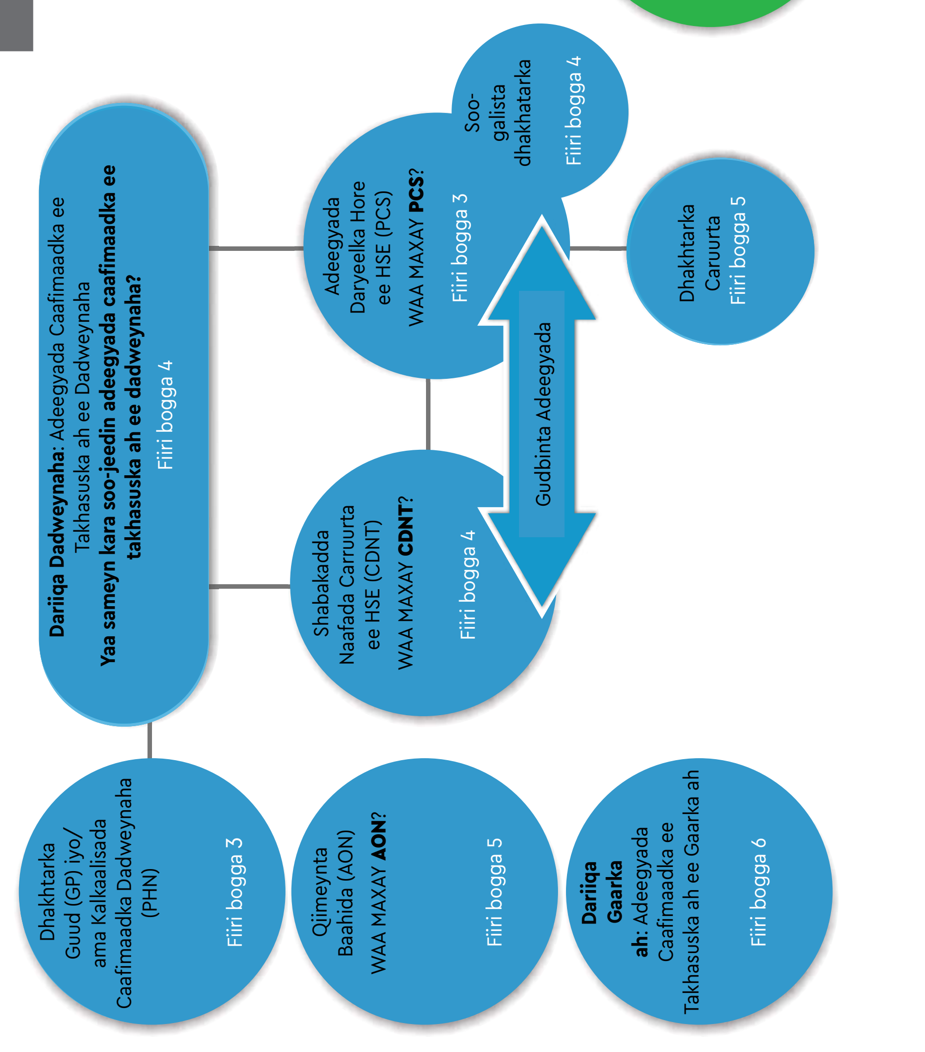

Taageerooyinka Caafimaadka

Dhakhtarka Guud (GP): Ireland gudaheeda, GP-ga (dhakhtarka deegaankaaga) badanaa waa meesha ugu horeysa ee aad la xiriirto haddii aad rabto inaad hesho adeegyada naafada aasaasiga ah ama sare ee takhasuska leh. GP-gu waxa uu kuu gudbin karaa xirfadlayaasha kale ee caafimaadka (tusaale, Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah iyo/ama Kooxda Isku-xidhka Naafada Carruurta). GP-gaagu waxa kale oo uu u gudbin karaa Adeegyada Caafimaadka Maskaxda ee Carruurta iyo Dhallin-yarada (CAMHS) haddii aad ka walaacsan tahay ADHD ama dhibaato weyn oo werwer/caafimaadka maskaxda ah. Ballan joogta ah la samee GP-gaaga si aad ugala hadasho waxa aad tabanayso.

Kalkaalisada Caafimaadka Dadweynaha (PHN): Waxay taageerooyin siisaa carruurta guuda ahaan intay ku jiraan sannadahooda carruurnimada waxayna u sii gudbin kartaa takhasuslayaasha bixiya adeegyada naafonimada heerka koobaad ama heerka labaad. Waxaad sameyn kartaa ballan joogto ah oo aad la yeelato PHN si aad uga wada hadashaan walaacyadaada. La xiriir PHN-gaaga adiga oo adeegsanaya Xafiiska Caafimaadka ee deegaankaaga.

Fiiri: **www.hse.ie/eng/services/list/1/lho/** si aad u hesho Xafiiska Caafimaadka ee deegaankaaga.

Bixinta Daryeelka Kaadi-haynta: Dhammaan carruurta da'doodu tahay afar sano iyo wixii ka weyn, kuwaas oo aan la barin karin isticmaalka musqusha naafonimo darteed, waxay xaq u leeyihiin xaafayadaha HSE bixiyaan. La xiriir PHN-gaaga deegaanka si aad arrintan uga wada hadashaan.

Waa maxay Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah (PCS)?

Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah (PCS) waxaa ka mid ah dhammaan xirfadlayaasha caafimaadka ee aad ku dhex heli karto bulshadaada, meel ka baxsan goobaha isbitaalka. Haddii baahiyaha cunugaagu ay yihiin kuwo aan adagayn oo ay ku leeyihiiin saameyn yar ama dhexdhexaad ah nolosha cunugaaga, baahiyahooda waa in lagu daboolo xirfadlayaasha daryeelka aasaasiga ah ee ku habboon. Daryeelka Aasaasiga ah, xirfadlayaasha caafimaadka badanaa waxay ka shaqeeyaan xirfadooda gaarka ah (sababtan awgeed, xirfadlayaasha daryeelka aasaasiga ah ma taageeri karaan qiimaynta dhowr-dhaqan ah). Hoos ka eeg xirfadlayaasha caafimaadka ee ka shaqeeya Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah.

Waa maxay xirfadlayaasha caafimaadka ee ku jira Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah (PCS)?

Dhakhtarka Hadalka iyo Luqadda (SLT): Wuxu taageeraa hadalka, luqadda, xiriirka iyo isdhexgalka bulshada. Tusaale ahaan, Dhakhtarka Hadalka iyo Luqadda (SLT) wuxuu qiimeyn karaa xoogga iyo baahiyaha xiriir ama dhanka hadalka ee cunugaaga wuxuuna la shaqeyn karaa adiga iyo dadka kale ee muhiimka ah ee ku xeeran cunugaaga si loo taageero horumarka xiriirka ama hadalka.

Daaweyaha Shaqada (OT): Wuxu ka taageeraa macaamiishooda qabashada hawlaha maalinlaha ah ee ay doonayaan oo u baahan yihiin inay qabtaan marka ay la kulmaan cudur ama naafonimo. Tusaale ahaan, Daaweyaha Shaqada (OT) wuxuu ka caawin karaa cunugaaga xirfadaha daryeelka nafsiga ah.

Daaweyaha Jirka: Waxay ka shaqeeyaan inay caawiyaan carruurta si ay u gaaraan horumarinta jirkooda ugu fiican. Waxay caawiyaan carruurta kuwooda leh dib-u-dhacyo ku yimaada xirfadaha dhaqdhaqaaqa waaweyn sida gurguurashada, socodka, boodista ama falashada. Fisiotarabiyada sidoo kale waxay arkaan carruurta qaba xaalado la xiriira muruqyada iyo lafdhabarta (tusaale, xanuunka kala-goysyada, kala-bixidda xididdada, ama cudurka qoorta ee torticollis).

Dhakhtarka Cilmi-nafsiga: Wuxu taageeraa carruurta qaba dhibaatooyin nafsaani ah oo fudud ilaa kuwa dhexdhexaad ah, tusaale ahaan, dhibaatooyinka shucuurta ama dabeecadda, iyo arrimaha la xiriira musqul galka, hurdada, ama cunnada.

Shaqaalaha Bulshada ee Daryeelka Aasaasiga ah: Wuxuu ku taageeri doonaa isagoo ku siinaya taageero shucuur, mid dhaqan-gal ah, iyo mid bulsho.

Maqal-baare: Wuxuu qiimeeyaa dhegaha qofka, maqalka iyo cudurrada la xiriira dhegaha.

Waxaad weydiin kartaa helitaanka xirfadlayaashan caafimaadka xafiiska caafimaadka ee deegaankaaga.

Eeg: **www.hse.ie/eng/services/list/1/lho/** si aad u hesho xafiiska caafimaadka ee deegaankaaga iyo adeegyada caafimaad ee kala duwan ee laga bixiyo aaggaaga.

Dhakhtarka Talo-siinta ee Ballan La'aan La Booqdo

Xarumaha Caafiimaadka qaarkood waxay bixiyaan adeegyo talo-siinta. Tani waa talo sir ah oo la xiriirta waalidiinta iyo daryeelayaasha kuwaas oo laga yaabo inay qabaan su'aalo ama walaac la xiriira dabeecadda, shucuurta, ama korriinka cunugooda. Looma baahna ballan si aad u timaado xarumahan.

- Wac **019214904** si aad aad ula xiriirto Xarumaha Cilmi-nafsiga Tallaght ee ballan la'aanta lagu booqdo.
- Wac **01 795 7430** si aad aad ula xiriirto Xarumaha SLT Tallaght ee ballan la'aanta lagu booqdo.

Ama weydii xafiiska caafimaadka ee deegaankaaga wixii ku saabsan xarumaha kale ee talo-siinta caafimaadka.

Si aad u hesho talooyin ku saabsan sida loo caawiyo horumarka dhinaca hadalka ama xiriirka hore ee carruurta, isticmaalkan QR code-ka ama ku qor '**HSE Learning to Talk Playlist**' Youtube-ka.

Waa maxay Kooxaha Shabakadda Naafada Carruurta (CDNT)?

Haddii baahiyaha cunugaaga ay adag yihiin oo ay saameyn weyn ku yeeshaan nolosha cunugaaga, cunugaaga waxaa arki doona Kooxda Shabakadda Naafada Carruurta (CDNT). Haddii gudbinta cunugaaga loo aqbalo CDNT, cunugaaga waxaa laga yaabaa inuu la kulmo qaar ama dhammaan xirfadlayaasha caafimaadka ee ka tirsan Kooxda Shabakadda Naafada Carruurta oo isku dhafan (tusaale, Cilmi-nafsiye iyo Cilmi-nafsiye Hadalka iyo Luqadda). Kooxda Isku-dhafka ah waa koox xirfadlayaal ah oo si wadajir ah u shaqeeya si ay u daboolaan baahiyaha cunugaaga iyagoo leh qorshe wadajir ah oo daryeel iyo taageero ah. CDNT waa adeeg ku saleysan qoyska. Tani waxay ka dhigan tahay in kooxda ay kula shaqeyn doonto si ay u dejiso oo u gaadho yoolalka cunugaaga iyo qoyskaaga. Waxay abuuri doonaan qorshe taageero oo la yiraahdo Qorshaha Adeegga Qoyska Shakhsiyeed (IFSP) waxayna ku taageeri doonaan isticmaalka hawlaha maalinlaha ah si loo gaaro yoolalka la cayimay.

Haddii aadan aqoon baahiyaha cunugaaga, waxaa lagula talinayaa inaad codsato Qiimeynta Baahida (eeg bogga 5).

Yaa cunugaaga u gudbin kara Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah (PCS) iyo/ama Kooxaha Shabakadda Naafada Carruurta (CDNT)?

- **Dhakhtarkaaga Guud (GP)** ama **Kalkaalisada Caafimaadka Dadweynaha (PHN)**
- Xirfadlayaasha caafimaadka ama waxbarashada (tusaale, macallin)
- Waalidiinta/Masuuliyiinta
- Xiriiriyaha Qiimeynta kadib habka Qiimeynta Baahida

Dhammaan gudbinta waxaa loo baahan yahay oggolaansho la saxeexay oo ka yimid waalidiinta/masuuliyiinta.

U gudbinta Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah (PCS) waxay cidda ilmaha soo gudbisay inay caddeeyo adeegyada uu ilmuhu u baahan yahay (tusaale, cilmi nafsiga, hadalka iyo luqadda, daawaynta shaqada). [1] Waydii xafiiska caafimaadka deegaankaaga koobiga foomka gudbinta.
Fiiri: **www.hse.ie/eng/services/list/1/lho/** si aad u hesho xafiiska caafimaadka deegaankaaga.

Fiiri: **www2.hse.ie/services/disability/childrens-services/services/find-a-cdnt/** si aad u hesho Shabakadda Naafada Carruurta ee deegaankaaga (CDNT) iyo foomamka gudbinta, ama, weydii Xarunta Caafimaadka ee degaankaaga.

[1] U gudbinta PCS waxa laga yaabaa inay isbedesho mustaqbalka. U gudbinta PCS iyo CDNT way kala duwan yihiin wakhtigan, si kastaba ha ahaatee, waxaa la soo jeediyay inay midoobaan mar uun mustaqbalka. Tixraacayaashu waxay soo gudbin doonaan Foomka Gudbinta Adeegyada Carruurta ee heer qaran oo dhammaystiran, oo ay ku jiraan oggolaansho waalid oo saxeexan, iyo foomka macluumaadka dheeraadka ah ee da'da gaarka ah Adeegga Daryeelka Koowaad ee degaanka ama Kooxda Isku-xidhka Naafada Carruurta.

Dhakhtarka Carruurta

Dhakhtarka Carruurta waa dhakhtar caafimaad oo tababaran si uu u daweeyo cudurrada kala duwan ee caruurta, sida dhibaatooyinka neefsashada ama korriinka. Cunugaaga waxaa laga yaabaa in loo gudbiyo dhakhtarka carruurta si loogu sameeyo qiimeyn dheeraad ah oo gaar ah. Waxay sidoo kale baaritaan ku sameyn karaan sababaha hoose ee baahiyaha cunugaaga, sida tijaabinta hidda-sidaha.

Yaa u gudbin kara cunug dhakhtarka carruurta?

- **Dhakhtarkaaga Guud (GP)**
- Xirfadle caafimaad (tusaale, Daaweyaha Shaqada)
- Qaar ka mid ah xarumaha caafimaadka gaarka ah ee carruurta ayaa aqbala isu-gubin

Maxaa dhacaya kadib gudbinta xirfadle caafimaad?

Waxaad heli doontaa warqad kugu martiqaadeysa inaad ka qaybgasho ballan lala yeesho xirfadle caafimaad oo laguu asteeyay. Xirfadlaha caafimaadka ee cunugaaga uu la kulmi doono ayaa laga yaabaa inuu:

- Waqti la qaato ilmahaaga oo uu u fiirsado ilmahaaga oo ciyaaraya
- Sameeyo tijaabooyin iyo hawlo gaar ah (tusaale, weydiiyo cunugaaga inuu farta ku fiiqo sawirro, sameeyo xujooyin, la ciyaaro, iwm.)
- ku weydiiyo adiga iyo/ama dadka kale ee muhiimka ah ee ku jira nolosha cunugaaga (tusaale, macallin) su'aalo ku saabsan barashada iyo korriinka cunugaaga

Kahor inta cunugaaga uusan la kulmin xirfadle caafimaad oo dadweyne oo ku sugan Ireland, waxaa laga yaabaa inaad martiqaad ka hesho barnaamij kooxda waalidiinta loogu talagalay (tusaale, koorsada waalidnimada, koorso ku saabsan taageeridda horumarinta luqadda, iwm.)

Waxa fiican inaad ballanta u sii diyaargarawdo adigoo sii qoranaya sababta walaacyada aad qabto iyo wax kasta oo aad ilmaha ku aragtay.

Waa maxay Qiimeynta Baahida (AON)?

Email-ka Tallaght: **infoaon.cho7@hse.ie**

Haddii cunugaaga uu leeyahay naafonimo ama aad u malaynayso inay naafonimo leeyihiin, waxaad dalban kartaa Qiimeynta Baahida (AON). Sida ku cad Xeerka Naafada 2005 dhammaan carruurta naafada ah ee ku nool Ireland waxay xaq u leeyihiin:

- Qiimeyn madaxbannaan oo baahidooda caafimaad lagu eegayo,
- Warbixin qiimeyn ah,
- Bayaan ku saabsan adeegyada ay heli doonaan,
- Inay cabasho sameeyaan haddii aysan ku qanacsanayn qayb ka mid ah habka.

Waalidiintu waxay si toos ah u codsan karaan Qiimeynta Baahida (AON); uma baahnid inuu kuu gudbiyo dhakhtar caafimaad. Waxaa lagu talinayaa inaad codsato AON isla markaas aad u gudbiso cunugaaga Adeegyada Daryeelka Aasaasiga ah / Kooxda Shabakadda Naafada Carruurta.

Ha sugin inta uu dhammaanayo habka AON kahor intaadan cunugaaga u gudbin taageero.

Si aad u codsato Qiimeynta Baahida (AON), la xiriir Sarkaalka Qiimeynta ee deegaankaaga ama weydiiso foomka codsiga Qiimeynta Baahida (AON) oo u dir Sarkaalka Qiimeynta ee deegaankaaga. Waxaad tan ka samayn kartaa Xafiiska Caafimaadka ee deegaankaaga.

Marka aad soo dirto codsigaaga, waxaad heli doontaa warqad xaqiijinaysa helitaankeeda, kadibna Sarkaalka Qiimeynta ayaa kula soo xiriiri doona si uu xog dheeraad ah uga helo cunugaaga. AON maaha hab baaritaan cudur, taas oo macnaheedu yahay cunugaaga looma qoondeyn doono ogaanshaha cudurka, taas beddelkeeda waxaad heli doontaa qoraal ku saabsan baahiyaha cunugaaga ("warbixinta qiimeynta") iyo talooyin ku saabsan adeegyada looga baahan yahay

in lagu daboolo baahiyahooda ("bayaan adeeg"). **Sarkaalka Xiriiriyaha** ee loo xilsaaray ayaa sameyn doona gudbinta isagoo adiga ku metelaya.

Nidaamka AON waxa caadiyan qabta koox xirfadleyaal caafimaad ah, oo badanaa ka kooban Dhakhtar Caafimaad, Khabiir Hadalka iyo Luqadda, iyo/ama Dhakhtarka Caafimaadka Hawlqabadka, laakiin qaar ka mid ah carruurta waxaa qiimeyn doona hal xirfadle caafimaad. Sarkaalka Qiimeynta ayaa go'aamin doonta haddii cunugaaga uu u baahan yahay qiimeyn kooxeed ama mid shaqsiyeed.

AON waa adeeg gaar ah oo ka duwan CDNT/PCS.

Haddii aad ku wareerto sida adeegyada caafimaadka dadweynaha loo habeeyey, weydii Xafiiska Caafimaadka ee deegaankaaga.

Waddada Gaarka ah: Adeegyada Caafimaadka Khabiirada Gaarka ah

Helitaanka qiimeyn ama taageero gaar loo leeyahay oo loogu talagalay cunugaaga waxay noqon kartaa mid kharash badan. Shirkadaha caymiska caafimaadka ayaa bixiya siyaasadyo shakhsiyeed oo loogu talagalay carruurta oo ka bilaabanaya €35 bishii; siyaasadahan waxay kuu oggolaanayaan inaad ku soo dalbato ilaa 75% kharashka daawaynta gaarka ah. Waxaad sidoo kale ku heli kartaa 20% lacag celinta canshuurta kharashaadka caafimaadka adoo adeegsanaya foomkaaga sannadlaha ah ee Med 1.

Qiimaha qiimeynta gaarka ah wuxuu u dhaxeeyaa €450 ilaa €2,000+ waxana jiri kara liisaska sugitaanka, laakiin guud ahaan way ka gaaban yihiin adeegyada dadweynaha. Waxaad weydiisan kartaa baadhitaan halkii aad ka codsan lahayd qiimeyn buuxda; tani waa ka jaban tahay waxayna ku siin kartaa talooyin, hase yeeshee baadhitaanka laguma ogaado cudurka.

Si aad u hesho **rug gaar** ah oo ku taalla aaggaaga (ka raadi Google, weydii waalidiinta kale, ku biir kooxaha Facebook kana weydii halkaas). Haddii aad leedahay caymis caafimaad oo gaar loo leeyahay, shirkadda caymiska ayaa laga yaabaa inay leedahay rugta caafimaadka carruurta. Rugtu waxay bixin kartaa **qiimeyn dhinacyo badan** oo dhammeystiran.

Raadi **xirfadle caafimaad oo gaar** ah (hubi in xirfadlaha uu ka diiwaangashan yahay urur xirfadeed oo ku yaalla Ireland, tusaale ahaan CORU **www.coru.ie**, Ururka Cilmi-nafsiga ee Ireland **www.psychologicalsociety.ie**, Ururka Khabiirada Hadalka iyo Luqadda ee Ireland **www.iaslt.ie**, Khabiirada Hadalka ee Madax-bannaan ee Ireland **www.isti.ie**, Ururka Khabiirada Shaqada ee Ireland **www.aoti.ie**).

Ogow in xirfadlayaal badan oo caafimaad ay u baahan doonaan xirfadlayaal kale si ay u xaqiijiyaan ama u diidaan ogaanshaha cudurada qaarkood, markaa waxaa laga yaabaa in lagaa codsado inaad la kulanto in ka badan hal xirfadle. Sidaas darteed, marka loo eego baahiyaha adag, waxay noqon kartaa mid faa'iido badan in la helo rug ay ka shaqeeyaan xirfadlayaal kala duwan, inkastoo hal xirfadle uu ku siin karo talooyin waxtar leh.

Sidoo kale eeg: **www.asiam.ie**, **www.dyspraxia.ie**, **www.dyslexia.ie**, **www.adhdireland.ie**, si aad u hesho hagitaan iyo taageero dheeraad ah.

Taageerada Waalidiinta Carruurta leh Baahiyo Dheeraad ah

Kooxaha TAAGEERADA ee Facebook iyo Instagram

Dagaalyahannada DCA: Ujeedadu waa in la hagaajiyo tayada nolosha ee qoysaska ay saameeyeen naafanimada iyada oo la siinayo taageero iyo macluumaad xubnaha. Kooxdu sidoo kale waxay taageertaa kuwa caawimo uga baahan dhanka codsiyada taageerooyinka dhaqaale (Gunnada Naafada, Gunnada/Dheefta Daryeelayaasha) iyo/ama arrimaha gaarka ah ee waxbarashada.

@fussireland: Koox u dooda xuquuqda oo ay aasaaseen waalidiinta carruurta naafada ah iyo kuwa leh kala-duwanaanshaha neerfaha—waa meel lagu barto oo laga helo macluumaad.

TAAGEEROOYINKA Bulshada Tallaght

Daryeelayaasha Qoyska Ireland: Waxay taageero siiyaan oo u doodaan daryeelayaasha qoyska. Xubnuhu waxay ka faa'iidaysan karaan adeegyada ay bixiyaan oo ay ka mid yihiin Kooxaha Daryeelayaasha, La-talinta, Khadka Caawinta ee bilaashka ah, Tababarka iyo La-talinta Sharciga, iyo Nidaamka Gurmadka. Wixii faahfaahin ah iyo si aad ula xiriirto Maareeyaha Taageerada Daryeelayaasha ee Gobolka Dublin eeg: **www.familycarers.ie** Khadka Caawinta Qaranka ee Bilaashka ah: **1800 240724**.

Kooxda Taageerada Waalidiinta Carruurta Ootiisimka Qaba ee Tallaght: Waxbarasho iyo talooyin loogu talagalay qoysaska leh carruurta autistic ah iyada oo loo marayo kulamo taageero bille ah iyo koox Facebook ah. La xiriir adoo adeegsanaya **Facebook Messenger**.

Xarumaha Kheyraadka Qoyska: Waxay bixiyaan barnaamijyo iyo taageerooyin kala duwan oo loogu talagalay carruurta iyo qoysaska ku sugan deegaankooda. Eeg **www.familyresource.ie** si aad u hesho xarunta kheyraadka qoyska ee kuugu dhow oo aad u ogaato waxa laga heli karo bulshadaada iyo aagga ballaaran. Weydii sidoo kale Xarumaha Bulshada ee kale ee deegaanka.

Qorista Bulshada: Waxay dadka ku xirtaa taageerooyinka iyo hawlaha ka dhex jira bulshada si loo xoojiyo caafimaadkooda, fayo-qabkooda, iyo tayada noloshooda. Haddii aad dareento kelinimo, go'doon bulsho, welwel, niyad-jab iyo/ama aad u baahan tahay taageero bulsho, la xiriir Qoraaga Bulshada (**www.sdcpartnership.ie/strengthen-your-health-wellbeing/social-prescribing**) ama weydiiso dhakhtarkaaga (GP) taageero iyo/ama gudbin u samee Qoraaga Bulshada. Wixii kale ee la xiriira iyo Fayo-qabka, Waxbarashada Cimriga, Horumarinta Bulshada iyo Taageerada Shaqada & Ganacsiga eeg **www.sdcpartnership.ie**

Taageerada Waalidnimada iyo Barnaamijyada:

Taageerooyin iyo barnaamijyo kala duwan oo waalidnimo (tusaale, Barnaamijka Sanadaha Cajiibka ah, Barnaamijka Waalidiinta Plus) ayaa waxaa bixiya hay'adaha ku yaal Tallaght. Qaar ka mid ah kuwaan waxay noqon karaan kuwo gaar ah iyo/ama faa'iido leh qoysaska leh carruurta leh baahiyo dheeraad ah (tusaale, Barnaamijka Waalidiinta Plus ee Baahiyaha Gaarka ah, Waalidiinta Plus ee ADHD). La xiriir Isuduwaha Shabakadda Taageerada Carruurta iyo Qoyska ee deegaankaaga (CFSN) si aad u ogaato waxa laga heli karo aaggaaga. **www.tusla.ie/get-in-touch/child-and-family-support-network-co-ordinators**.

Eeg sidoo kale hawlaha iyo barnaamijyada ay wadaan **Kooxda Carruurta iyo Qoysaska ee Iskaashiga Degmada Koonfurta Dublin** ama la xiriir **Sarkaalka Taageerada Waalidiinta** ee Iskaashiga Degmada Koonfurta Dublin. **www.sdcpartnership.ie/support-your-children-family**.

Wixii faahfaahin dheeraad ah oo ku saabsan barnaamijyada taageerada waalidnimada fadlan la xiriir:
www.barnardos.ie, **www.docchildandfamily.ie**, **www.cdi.ie**, **www.archways.ie**

Taageerada Nasashada:

Taageerada nasashadu waa ka nasashada hawlaha daryeelka, iyadoo qofkii aad daryeelaysay uu kaa nasinayo qof kale. Bogagga waxtarka leh:
www.jackandjill.ie, **www.lauralynn.ie**, **www.familycarers.ie**